

Zápis z jednání 2. pracovního týmu Odborné komise pro důchodovou reformu

Věk odchodu do důchodu a valorizace důchodů

Datum: 23. 6. 2017, 9:00 – 11:00

Místo: MPSV, skleněná zasedací místnost, 2. patro, Na Poříčním právu 1, Praha 2

Přítomni: dle přiloženého seznamu

XX

P. Kučera přivítal přítomné a představil následující program:

1. Schválení návrhu programu jednání
2. Připomínky k zápisu z jednání konaného dne 1.6.2017 (9/2017)
3. Návrh na doplňující citlivostní analýzu
4. Návrh Rady seniorů na změny českého důchodového systému
5. Potřebná doba pojištění pro vznik nároku na starobní důchod – návrh předsedy OK prof. Potůčka
6. Různé

Ad 1. Schválení návrhu programu jednání

Návrh programu jednání byl schválen i s požadavkem na přednostní projednání bodu č. 4 a tento bod jednání byl ukončen.

Ad 4. Návrh Rady seniorů na změny českého důchodového systému

P. Pernes poděkoval za vytvoření návrhu na změnu valorizace, který byl schválen v Parlamentu ČR a podepsán prezidentem, a představil návrhy Rady seniorů na další změny českého důchodového systému, které byly obsahem přílohy předchozího zápisu. **P. Pernes**, **p. Vostatek** a **p. Suchomel** diskutovali v rámci tohoto materiálu použité ukazatele, neboť **p. Vostatek** se vyjádřil, že v dokumentu se využívá nesprávný ukazatel nepoužitelný v mezinárodním srovnání. **P. Kučera** poděkoval za diskusi a představení jednotlivých bodů materiálu. **P. Kučera** dodal, že podle něj jsou některé požadavky Rady seniorů za hranicí únosného, největší problém vidí v minimální mezi starobního důchodu. Zároveň zmínil obavy o důchody OSVČ a občanů pracujících bez tradičních zaměstnaneckých smluv a ve firmách, které se snaží ušetřit na odvodech státu. PT2 vzal návrh Rady seniorů na vědomí a poté byl bod jednání ukončen.

Ad 2. Připomínky k zápisu z jednání konaného dne 1. 6. 2017 (9/2017)

P. Kučera se zeptal členů PT2 na kontext výroku **p. Šulce** obsaženého v předchozím zápise a navrhl jeho úpravu. Poté poprosil o zaslání verze k vidování a tento bod jednání ukončil.

Ad 3. Návrh na doplňující citlivostní analýzu

P. Kučera zrekapituloval, na jakých závěrech se PT2 dohodla na minulých jednáních a tlumočil návrh omluveného **p. Potůčka**: „*Novelou zákona o důchodovém pojištění snížit potřebnou dobu pojištění na 25 let. Nalézt co nejjednodušší způsob právní úpravy co nejrychlejšího, nejlépe jednorázového, návratu ke stavu před zahájením jejího zvyšování. Zvážit možnosti specifického zvýhodnění důchodů těch pojištěnců, kterým její postupné zvyšování nad hranici 25 let po roce 2009 neumožnilo požádat o řádný důchod z důvodu nedosažení zákonem stanovené potřebné doby pojištění.*“

P. Kučera poznamenal, že tento návrh podle jeho názoru předběhl dobu, protože nebyly stanoveny rámce, ve kterých by se diskuse ohledně potřebné doby pojištění měla pohybovat. Jsou dvě možnosti, jak změnit hranici doby pojištění potřebné pro získání důchodu – snížit tuto hranici anebo rozšířit započitatelné doby. Poté se vedla diskuse ohledně započitatelných dob např. studia, vojenské služby nebo za děti. Započítání doby vysokoškolského studia je nutné dnes chápat odlišně než v minulosti, současní studenti budou pravděpodobně mít vyšší platy, což se jim promítne i do výše důchodů, započtení doby studia by tedy bylo převrácení solidárního principu. Zároveň studenti pracují již po dobu studia a nemusí to tedy být právě ta skupina, která bude mít se splněním potřebné doby problém, jak poznamenal **p. Zelený**. Poté dodal, že je také varianta stanovit určitou hranici počtu let náhradní doby, kterou nelze překročit, aby nedocházelo k případům, že někdo nebude muset pracovat vůbec. **P. Machanec** doplnil, že vzhledem k počtu VŠ studentů dnes pominul důvod, proč započítávat dobu studia do náhradní doby, dříve totiž byli větším společenským přínosem a pozitivní externalitou státu, neboť jich bylo málo. Také tím, že neexistovala taková diferenciací mezd jako dnes, obětovali státu více, dnes je VŠ studiu spíše investicí do vlastní budoucnosti.

P. Linhart připomněl poznámku o tom, že se neví, jaké jsou důvody toho, že někteří lidé na tuto potřebnou dobu nedosáhnou a jací jsou to lidé. Také podotkl, že nezná žádnou jinou dobu, která by se měla považovat za náhradní.

P. Kučera shrnul, že PT2 chápe současné nastavení potřebné doby pojištění jako problém a bylo by dobré ho diskutovat. Prvním krokem by měla být snaha zjistit, kdo jsou tito lidé, kteří na potřebnou dobu nedosáhnou. **P. Machanec** diskusi o tomto tématu také doporučil, ačkoliv to není statisticky zcela významné téma, tak každý rok několik tisíc lidí nedosáhne na důchod v důchodovém věku, ačkoliv jim chyběl minimální počet let pojištění, může to být i v nerovnováze s ústavním právem na přiměřené zabezpečení na stáří. Téma si tedy jistě podle jeho názoru zaslouží diskuzi. Je více možností, jak lze k potřebné době pojištění přistupovat a jak ji případně změnit. Je například možnost zmírnit podmínku pro lidi, kteří na potřebnou dobu nedosáhnou a důchod jim vyplácet dříve než za 5 let od dosažení potřebného věku. Rozšíření náhradních dob však pravděpodobně není správná cesta.

P. Vlková Šárová doplnila, že existuje institut dobrovolného důchodového pojištění, který pomáhá v době, kdy některým těmto lidem chybí minimální počet let pro to, aby dosáhli této potřebné doby pojištění. Ovšem poté jsou také lidé, kterým chybí významná část této

potřebné doby pojištění a pro ty je právě opatření, kdy mají odložené vyplácení důchodu o 5 let. Problém neznalosti toho, kdo jsou lidé, kteří s potřebnou dobou mají problém, je pro diskusi a možné změny zásadní. **P. Suchomel** ale dodal, že bohužel nelze zjistit, proč tito lidé na potřebnou dobu nedosáhli.

P. Fiala řekl, že přechod by měl být spojitější, aby se doba, kterou lidé, nedosahující na potřebnou dobu pojištění musí čekat, úměrně zkracovala s vyšším počtem let, které mají započítané. S tím souhlasil i **p. Kučera**. **P. Suchomel** však odpověděl, že toto by bylo příliš nesrozumitelné pro občany.

P. Vostatek připojil poznámku, že toto je součást nelogičnosti a komplikovanosti nastavení českého důchodového systému, kdyby byl v ČR zaveden systém sociálního důchodového pojištění na 100 %, příp. na 70 %, tak by byla potřebná doba pojištění jasná, neboť by výše důchodu závisela na tom, kdo a kolik do důchodového systému přispěl.

P. Kučera shrnul diskusi a uvedl, že návrh **p. Potůčka** je v této chvíli předčasný, nejprve by měla proběhnout hlubší diskuse ohledně této problematiky a teprve posléze bude možné tuto potřebnou dobu pojištění případně upravovat. V diskusi byly nastíněny možnosti, jakými směry by se mohla budoucí diskuse ubírat. Jsou jimi především změkčení podmínek pro lidi, kteří na potřebnou dobu pojištění nedosáhnou, a zkrácení potřebné doby pojištění. Hlavním důvodem, proč toto téma nastolovat, vidí především ve změnách složení společnosti v souvislosti s migrací a ve změnách na pracovním trhu. Poté doplnil, že by se tomuto tématu věnoval i na následujícím jednání a to ve směrech, které byly zmíněny výše.

Poté **p. Kučera** poděkoval přítomným za diskusi a ukončil jednání.

Následující jednání PT2 se uskuteční 31. 8. 2017 od 11:00 ve skleněné zasedací místnosti ve druhém patře budovy MPSV na adrese Na Poříčním právu 1, Praha 2.

Zapsala: Veronika Zápotocká

Vidoval: Tomáš Kučera

XX

Příloha č. 1

Příjmení	Jméno	Organizace
Fiala	Tomáš	VŠE
Krejčová	Hana	MF
Kučera	Tomáš	PřF UK
Linhart	Zdeněk	MPSV
Machanec	Tomáš	MPSV
Pernes	Zdeněk	RS ČR

Samek	Vít	ČMKOS
Sucomel	Marek	MPSV
Vostatek	Jaroslav	ČMKOS
Zelený	Martin	ČSÚ
Zrcek	Kryštof	ČSSZ
Vlková Šárová	Lenka	ČSSZ
Plešr	Dominik	FSV UK, stáž